

Richard Bean'ın *In the Club* Adlı Oyununda Türk İmgesi

Ahmet Gökhan Biçer^{a, b}

Özet

İngiliz tiyatrosunun uzun tarihi boyunca Türk imgesi ünlü oyun yazarlarının eserlerinde sıklıkla yer bulmuştur. Haçlı Seferleri'nin başlangıcından bu yana, Batı'nın Türk algısı basmakalıp imajlar üzerine odaklanmıştır. İngiliz edebiyatında yer bulan bu olumsuz basmakalıp değerlendirmeler günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Ancak ünlü oyun yazarı Richard Bean ile yirmi birinci yüzyılın başından itibaren İngiliz tiyatrosunda yeni ve olumlu bir Türk imajı ortaya çıkmıştır. Richard Bean, 2007 yılında kaleme aldığı *In The Club* adlı oyununda Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkiyi incelerken Türk kültürünün büyük gücüne de dikkat çekmektedir. Oyun, Türkiye'nin Avrupa Kulübü'ne üyelik sürecini tartışmakta, Türkiye'nin üyeliğinin yararlarını vurgulamakta, Türklere karşı klişeleri ve önyargıları ele almaktadır. Bu bağlamda *In the Club* oyunu, Türkiye'nin kültür ve gelenekleriyle, coğrafi konumu ve laik yapısıyla örnek bir devlet olarak Avrupa Birliği'ni güçlendireceğini ve Türklerin ülkelerini geliştirmek için çok çalışan insanlar olduğunu Avrupa Birliği üyesi ülkelere anımsatmaktadır. Bu çalışma, Richard Bean'ın *In the Club* oyununa konumlanan yeni Türk imgesini incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Türk İmgesi
Richard Bean
In the Club
Çağdaş Britanya Tiyatrosu

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 08.01.2023
Yayın Tarihi: 28.03.2023
Doi: 10.18026/cbayarsos.1231103

The Image of Turk in Richard Bean's *In the Club*

Abstract

Throughout the long history of British theatre, the image of Turk has frequently emerged in the works of famous playwrights. Since the beginning of the Crusades, Western perceptions of Turks have centred upon stereotypical images. These negative stereotypes generated by English literature are still present. However, with the acclaimed playwright Richard Bean, a new and positive Turkish image has emerged in British theatre since the turn of the twenty-first century. In his 2007 play, *In the Club*, Richard Bean explores the relationship between Turkey and the European Union and draws attention to the great power of Turkish culture. The play discusses Turkey's accession process to the European Club, stressing its benefits while addressing stereotypes and biases against Turks. In this context, *In the Club* emphasizes that Turkey will strengthen the European Union as a model state with its culture and traditions, with its geographical location and secular structure, and by reminding members that Turks are people who work hard to improve their country. This study aims to examine the new Turkish image in Richard Bean's *In the Club*.

Keywords

Image of Turk
Richard Bean
In the Club
Contemporary British Theatre

About Article

Received: 08.01.2023
Published: 28.03.2023
Doi: 10.18026/cbayarsos.1231103

^a İletişim Yazarı: agokhanbicer@hotmail.com.tr.

^b Doç. Dr., Bartın Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, Bartın, Türkiye, ORCID 0000-0002-4249-7495.

Giriş

Tarihsel süreç içinde İngiliz tiyatrosunda varlık bulan ve sıklıkla işlenen konulardan biri Türkler olmuştur. On altıncı yüzyılın sonlarında başlayıp Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüne kadar süren bu ilginin altında daha çok siyasal kaygılar yatmaktadır. 1453 yılında İstanbul'un Fethi'nden sonra dünyaya egemen bir devlet olarak Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri gücünün ve kudretli padişahlarının Avrupa'da oluşturduğu korkunun yanı sıra, "Türk toprakları yaşayanlarının egzotik kıyafetleri, inançları ve görgüleri bakımından Avrupalılar için merak odağı" (Aydın, 1999, s. 8) olmuştur. Bu süreçte yazılan oyunlarda Türkler, ünlü yöneticileriyle ve tarihe yön verici güçleriyle büyük oyun yazarlarının eserlerinde yer bulmuştur. İngiliz tiyatrosunun William Shakespeare, Christopher Marlowe, Thomas Kyd, Robert Greene, Fulke Greville gibi önde gelen yazarları Osmanlı padişahlarını ve savaşçı bir millet olarak gördükleri Türkleri bir tehlike, tehdit ve yaptırım unsuru olarak genellikle olumsuz yönleriyle yansıtmışlar, Hristiyan Avrupa karşısında Müslümanlığı ve Türklüğü bir bütün olarak hedef göstermişlerdir. Bu dönemde öne çıkarılan en baskın Türk imgeleri tutku ve şehvetiyle ünlü "Zalim Sultan ve Makyavel tipi Hizmetkar" (Şenlen, 2007, s. 134) şeklindedir. Müslüman Türkler bu oyunlarda genellikle barbar, zalim, gaddar, kana susamış, inançsız ve medeniyetten uzak kişiler olarak sunulmuştur. Özellikle *Othello*'da geçen ve sonradan İngilizce 'ye yerleşen Türk'e dönüşmek ifadesi, "İslam dünyasının en çok yolsuzluk, şiddet ve ihanetle anıldığını" (Ülker, 2010, s. 33) anlatan olumsuz bir deyiş haline gelmiştir. Marlowe'un *Maltalı Zengin Yahudi* adlı oyununda İspanyol amirali Bosco tarafından söylenen "Türklerin iğrenç kuvvetleri Rodos'u kuşattığında, Kenti koruyanların sayısı azdı, Yine de savaştlar canla başla. Tek bir kişi bile kurtulamadı. Kötü haberi Hristiyan âlemine duyurmak için" (Marlowe, 2006, s. 405-406) sözleri Türklerin askeri gücüyle bütün Avrupa'yı titrettiğinin bir kanıtı niteliğindedir. İspanya'da çocukların Türkler geliyor diye korkutuldukları ve bu tehditle kontrol edildikleri de bilinen bir gerçektir. Osmanlı İmparatorluğu'nun en görkemli döneminde yarattığı bu imge kendisi tarafından bir fetih yöntemi olarak kullanılırken, Avrupa da bundan bir savunma mekanizması olarak yararlanmış ve Türkler Hristiyan kilisesi tarafından evrensel ortak düşman olarak nitelendirilmiştir (Kumrular, 2016, s. 7-8).

Türlere olan ilgi, on sekizinci yüzyıl İngiliz tiyatrosunda da devam etmiştir. Bu dönemde yazılan oyunlara konu olan kişiler yine Osmanlı sultanları ve onların çevresinde dönen trajik olaylar, şehvet, ihtiras, zulüm, adaletsizlik, saray oyunları, devlete karşı isyanlar, taht ve aşk savaşlarıdır (Aksoy, 2016, s. 358). Türlere olan ilgi, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüyle etkisini yitirmiş olsa da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşunun ardından Türk imgesi yeniden sahnelerdeki yerini almaya başlamıştır. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası İngiliz tiyatrosunda belirginleşen bu yönelim, Türkiye'nin siyasal gündemine ve Türk tarihinin kavşak noktalarına göndermelerle yüklüdür. Çağdaş İngiliz tiyatrosunda Türkleri siyasi yönden konu alan oyunlar yazan kişilerin başında Harold Pinter gelmektedir. Pinter, 1985 yılında Türkiye'yi ziyaret ederek burada işkence gören aydınlar bulunduğunu ve Türkiye'de insan hakları ihlalleri olduğunu ifade ettikten sonra sansasyonel biçimde ülkeden ayrılmıştır. İngiltere'ye döndükten sonra, devlet baskısına eleştirel tavrın yer aldığı, *Bir Tek Daha* (1985) ve *Dağ Dili* (1988) başlıklı oyunları yazan Pinter'in bu iki oyununda Türkiye veya Türk ifadelerinin doğrudan yer bulmadığı ve oyunların eylemlerinin nerede geçtiğinin de tam olarak belirtilmediği görülmektedir. Ancak yazar, kendisiyle yapılan bir söyleşide bu oyunların yazımında Türkiye'ye yaptığı ziyaretin etkili olduğunu belirtmiştir. *Bir Tek Daha* oyununda Türk hapishanelerinde sistematik işkence görenlerden ve *Dağ Dili*'nde de yine Türkiye'de işkence gören bir sendikacının eşinin dilinin tutulmasından esinlendiğini

söylemektedir (Yerebakan ve Göktekin, 2003, s. 50-51). Çağdaş İngiliz tiyatrosunda Türk imajını oyunlarına yerleştiren diğer bir isim de Howard Barker'dır. Yazar oyunlarında, "olay sonrası" (Brown, 2011, s. 44) durumları ele alarak Türkleri tarihin dönüm noktalarının, Avrupa kültürünün oluşumunun ve Avrupa'nın birleşmesinin öznesi olarak konumlandırmaktadır. Barker, *Scenes from an Execution* (1990) adlı oyununda Kıbrıs'a uzanır ve 1571 tarihinde Haçlı donanması ile Osmanlı donanması arasında gerçekleşen İnebahtı Savaşı sonrası Avrupa'yı konu edinir. *The Europeans* (1987) oyununda ise yine tarihsel bir olaya değinerek 1683'te gerçekleşen Viyana Kuşatması sonrası süreçte Avrupa kültürünün yeniden şekillenmesine odaklanır. Bu oyunda, Viyana Kuşatmasında Türklere karşı oluşturulan birlikteliğin, Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesinin durdurulmasının yanı sıra hem Hristiyan Avrupa kültürünün hem de Avrupa Birliği'nin kuruluşunun temellerinin atıldığı tarihsel bir kavşak noktası olabileceği izlenimi verilmektedir. Howard Barker'ın bu oyunlarında Türklerin adının istila, dehşet, vahşet, cinayet ve karşı cinsi istismar gibi olumsuz kavramlarla aynı cümlelerde bir araya geldiği ve yazarın kendinden önceki dönemlerde sıklıkla kullanılan basmakalıp Türk imgesini yinelediği görülmektedir. Bu nedenlerle savaş sonrası İngiliz tiyatrosunun ünlü oyun yazarlarının eserlerinde Türklere ilgili olumlu bir ifadeye rastlamak neredeyse olanaksızdır. Yirmi birinci yüzyıl İngiliz tiyatrosunda ise Türk imgesine dönük değişen algının izlerini Richard Bean tiyatrosunda bulmak olasıdır. Bu yüzyılın başlarında hem yeni Türk imajının yansıtıldığı hem de Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinin ele alındığı tek eser Bean'in *In the Club* (2007) adlı oyunudur. Türkiye'nin İslam coğrafyasında laik demokrasiye sahip tek ülke oluşu nedeniyle üyeliğinin desteklenmesi gerektiğine dönük düşüncelerin, Türkleri hep öteki olarak gören kalıplaşmış görüşlerle birlikte sunulduğu bu oyun çağdaş İngiliz tiyatrosunda Türklere dönük olumlu bir imaj sunması açısından önemlidir.

1. Richard Bean Tiyatrosu

Richard Bean yirmi birinci yüzyıl İngiliz tiyatrosunda, yerleşik anlayışları komedi yoluyla tersyüz etmeye çalışan en özgün oyun yazarlarından biridir. Bu yönü onu, eserlerinin sahnelendiği yıllarda tiyatroları sarsan in-yer-face kuşağından ayıran en özgün unsurdur. Sarah Kane'in, Bosna'da yaşayan Müslümanlara dönük uygulanan soykırımı ele aldığı *Blasted* (1995) adlı oyunu ile İngiliz tiyatrolarında başlayan yeni hareketin geliştiği yıllarda Bean'in oyun yazarlığına adım atması, onun bu kuşağın içinde değerlendirmesine yol açmaktadır. Bu nedenle Richard Bean, "in-yer-face komedyeni" (Middeke, 2011, s. 17) olarak da nitelendirilmektedir. Bean'in, oyunlarını komediye yaslamasının kendi yaşam öyküsüyle sıkı bir bağlantısı vardır. 1956'da İngiltere'nin Hull kentinde doğan yazar üniversite yıllarında burada yaşar. Loughborough Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde okur, psikolog olarak bir süre çalışır ve sahnelerle stand-up komedyeni olarak tanışır. Sonraki yıllarda da Bean, en iyi bildiği işi yapar ve komedi alanında oyunlar üretmeye başlar. Royal Court Tiyatrosu'nda sahnelenen *Toasts* (1999) adlı oyunu ile bir yazar olarak adını ilk kez duyuran Bean, otobiyografik ve komik öğelerle dolu olan, İngiltere'nin siyasal ve toplumsal durumunu kimlik olgusu bağlamında sorgulayan yazım tarzıyla eleştirmenlerin ilgi odağına dönüşür. Hull kentinde geçirdiği yıllarda ekmek fabrikasında çalışan ve bu deneyimini *Toasts* adlı oyununa yerleştiren yazar, üniversite yıllarında onu biraz farklı kılan fırın öyküleri anlattığından ve bunu toplumsal ilişkilere aktardığından söz etmektedir. Richard Bean bu oyunu yazarken David Storey'nin *The Changing Room* (1971) adlı eserinden etkilenir. Oyun, bir rugby maçıyla ilgilidir ancak oyuncular sahada değil soyunma odasındadır. *The Changing Room* başlıklı oyununun bu yapısından faydalanmaya karar veren Bean, *Toasts*'da benzer yöntemi kullanır ve David Storey tiyatrosunu deneyimlemenin başına gelen en iyi şey olduğunu vurgular. *Harvest* (2005)

ve *The English Game* (2008) oyunları ile otobiyografik izleri eserlerinin merkezine yerleştirmeyi sürdüren yazarın işçi sınıfından gelen insanların gerçek yaşamlarını kullanma ve siyasal taşlama yazma eğilimini sürdürdüğü görülmektedir (Dickenson, 2014, s. 51-52). Bu bağlamda, işçi sınıfından gelen bireylerin durağan gündelik yaşamlarına odaklanan Bean tiyatrosunda ele alınan konuları, erilliğin aşınması ile gelenekleri sürdürme noktasında siyasal yaklaşımlar ve psikolojik zayıflıklar nedeniyle zorlanan insanların sıkıcı yaşamları oluşturmaktadır (Little ve McLaughlin, 2007, s. 386).

Richard Bean, yeni yazım olarak adlandırılan tiyatro çevresine de konumlandırılmaktadır. Bean, 2002 yılı sonbaharında Londra National Theatre'da, Moira Buffini, Ryan Craig, David Eldridge, Tanika Gupta, Colin Teevan ve Roy William'la birlikte Monsterist olarak adlandırılan grubun öncü isimlerinden biri olur. Yazar, bu sanatçılarla birlikte yeni yazım akımına özgürlük, büyük sahnelerde büyük oyunlar sergilemek, finansal kaynaklara erişimde eşitlik gibi talepler içeren bir manifesto yayımlar (Sierz, 2011, s. 26-27). Bu hareketin içinde yer alan Bean artık, İngiliz sahnelerine müdahale eden ve onu şekillendiren bir isim olarak anılmaya başlanır. Royal Court Tiyatrosu'nun ana sahnesinde sergilenen *Harvest* (2005) adlı oyunuyla kendi adına da bir karşılık alan Bean, çağdaş İngiliz tiyatrosunun geleceğini şekillendirecek oyun yazarlarının başında geleceğini tiyatro dünyasına duyurur gibidir. 2011'de *The Heretic* ve *One Man, Two Guvnors* başlıklı oyunları ile Evening Standard tarafından Richard Bean'e iki kez verilen en iyi oyun ödülü onun çağdaş İngiliz tiyatrosundaki yerini iyice sağlamlaştırır.

Richard Bean tiyatrosunda büyük oranda İngiltere imajı baskındır. Chris Campbell'in de vurguladığı gibi bu eğilim onun oyun başlıklarına da yansımıştır (2007, s. 9). *Mr. England* (2000), *The English Game* (2008), *England People Very Nice* (2009) ve *Great Britain* (2014) gibi oyunlarda ülke özeline yönelen siyasal taşlamalar ulusal kimlik olgusu, göç ve uyum, basın ve polis, siyasal kurumlar, aşk, evlilik ve spor, terörizm ve savaş gibi birbirinden farklı konular üzerinden mizah yoluyla yapılmaktadır. Martin Middeke'nin de işaret ettiği gibi şakaları, bir oyun yazarı olarak Bean'in ticari markasına dönüşmüştür. Ahlaksızlığa ve aptallığa başkaldırı aracı olan Bean mizahı bir taraftan yerleşik İngiliz kültüründeki gururu okşarken diğer taraftan da onu hiciv yoluyla eleştirir. Bu bağlamda Bean'in oyunları kara mizahın geleneksel işlevlerini çağdaş tiyatro sahnesine taşıyan özellikler barındırır (2011, s. 17-18). Psikolojik öğelerin de her zaman yer bulduğu bu oyunlar, tarihsel konuları iyi bir anlatıyla ve mizah öğeleriyle buluşturmayı amaçlamaktadır.

Richard Bean, son dönem oyunlarında işlediği konuları İngiltere özelinden uzaklaştırarak sınırlarını genişletir. Küreselleşme ve dünya dinleri (*The God Botherers*) ya da Avrupa Birliği politikaları (*In the Club*) benzeri siyasal ve toplumsal konuları ele alır (Theissl, 2012, s. 27). Yerleşik politik kodları yadsıyan, mezleliği, kültürel çeşitliliği ve kozmopolit toplumsal yapıyı kucaklayan Richard Bean, *In the Club* (*Kulüpte*) adlı oyununda kendine özgü yöntemi kullanır; ciddi konuları şakayla ve cinsellik dolayımında dönen çeşitli entrikalarla işleyip eleştirir. Burada söz konusu olan ciddi konu, Avrupa Birliği-Türkiye ilişkisidir. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecini, farklı kadınlarla çıkar ilişkileri yaşayıp karasız kalan ve Avrupa Parlamentosu Başkanı olabilmek için siyasal dolaplar çeviren ama aynı zamanda Türkiye taraftarı da olan Philip üzerinden işleyen Richard Bean, siyasetle ve aşk ilişkileriyle yüklü bir mizah örneği sunarak Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye dönük olumsuz ve tutarsız tavrını ortaya koymaya çalışır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde Richard Bean'in *In the Club* adlı oyunu çağdaş İngiliz tiyatrosunda Türkiye yanlısı ifadelerin yer aldığı, Türklerin Avrupa'nın korkulu rüyası değil de onların yaşam kalitelerini yükseltecek zenginliklerle dolu bir ülke

olduğunu ve Türklerin yaşadıkları yeri cennete dönüştürdüklerini belirten, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini her iki tarafın da düşünceleri üzerinden ele alan tek oyun olarak dikkat çekmektedir. *Batı Felsefesinde Oryantalizm ve Türk İmgesi* başlıklı çalışmada Onur Bilge Kula hem Müslüman hem de laik ve demokratik bir Türkiye'nin Avrupa'nın kültürel durumunu boyutlandıracağından ve zenginleştireceğinden söz etmekte ve Avrupa'nın durağanlaşan toplumsal yapısının dinamik bir sürece evrileceğini öne sürmektedir (2012, s. xxiv). Çok sesliliğin, farklılıkların ve toplumsal kaynaşmaların gücünü önemseyen Richard Bean de bu anlayışla oyunlar yazmakta ve inceleme konusu olan oyunda Türkiye'nin varlığının Avrupa'yı daha ileri taşıyacağını anlatmaya çalışmaktadır.

2. Richard Bean'ın *In the Club* Adlı Oyununda Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri ve Türk İmgesi

25 Temmuz 2007'de Londra'da bulunan Hampstead Tiyatrosu'nda sahnelenen *In the Club* adlı oyunu siyasal bir taşlama örneğidir. *In the Club*, Bean'e sunulan "Avrupa Birliği'nin yerleşik siyasi düzenine karşı" (Campbell, 2004, s. 8) eleştirel bir oyun yazma teklifinin ürünüdür. Avrupa Birliği politikalarının dengesizliğine vurgu yapılan eserde bu kulübü yönlendiren ülkelerin iç siyasetinde yer bulan sorunlar, karmaşık aşk ilişkileriyle aynı düzleme oturtulmakta ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik müzakerelerinde Avrupa'nın ikircikli tavırları aynı anda birçok kişiyle yaşanan aşk benzetmesiyle ilişkilendirilmektedir. Oyunun başarısının mizah unsurunun işleminde yattığını söyleyen Campbell'e göre, ulusal politik sorunlarla cinsellikle ilgili sorunların sanılandan daha fazla ortak noktalarının olduğunun gösterilmesi oyunu başarılı kılmaktadır (2007, s. 8). *In the Club*, her şeyden önce, bir kara mizah örneğidir. Enis Batur'a göre kara mizah, egemen değerlerle yoğun çatışma içindedir ve yerleşik olanı dürtükleyerek yerinden eder, onu rahat bırakmaz, hatta çileden çıkarır (2019, s. 7-8). Bu bağlamda *In the Club*, yolsuzluk ve gölgeli anlaşmalarla dolu, kişisel tutkuların akılcı tavırlara baskın geldiği siyasal dünyada, Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye karşı uyguladığı çifte standarda dikkat çekmekte ve Türkiye karşıtlarının yerleşik düşüncelerini yerinden ederek onları çileden çıkarmaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine karşı çıkan oluşumların gerekçelerinin ortaya konulduğu oyunda, Richard Bean'ın Türkiye yanlısı karakterler oluşturma yoluna gitmesi, böylece karşı söylemleri tersyüz etmesi oyunu ayrıca ilgi çekici kılmaktadır. Ancak oyun, İngiliz eleştirmenler tarafından üstünde durulmaya değer bulunmamıştır. Bu nedenle, Michael Billington ve Philip Fisher gibi birkaç isim dışında merkez basında oyunla ilgili bir değerlendirme yazısı görmek pek olası değildir. Avrupa Birliği siyasetinin ikiye bölünmüş tutumuna dönük ifadelerin yer aldığı oyun sanki hiç sahnelenmemiş gibi göz ardı edilmiştir. Mizah her şeyden önce "bir varolma sanatıdır" (Escarpit, 2016, s. 55). Terry Eagleton'a göre birçok mizah kuramı vardır ve bunların birçoğu niçin gülündüğünü anlamlı kılmaya çalışan aykırılık teorisinin versiyonlarıdır. Aykırılık kuramına göre, mizah aykırı unsurların çatışmasından kaynaklanmakta ve ani bir algı değişimi, beklenmedik bir anlam kayması, kişiler arası ya da toplumlar arası uyumsuzluğu ve tutarsızlığı betimleme, alışıldık olanı bir anlığına da olsa alışılmadık kılma eylemidir (2019, s. 69-7). Tiyatro sanatını mizah üstüne kuran Richard Bean bu türün hakkını vermekte ve Türklere karşı yüzyıllardır geliştirilen alışıldık bakışı tiyatro sanatı aracılığıyla alışılmadık kılmaya çalışmaktadır. Çağdaş İngiliz tiyatrosunda, Howard Barker ile Harold Pinter'ın, Türklere dönük ağır ifadelerin yer aldığı, Türk düşmanlığının ırkçılık boyutuna vardığı oyunlarını köşelerinde ustalıkla işleyen ve övgü dolu sözler dile getiren eleştirmenlerin Richard Bean'ın oyununu görmezden gelen tutumlarının da ikircikli olduğunu ayrıca belirtmek gerekmektedir.

Avrupa Parlamentosu üyesi bir sosyalist olan Philip Wardrobe'un Parlamento başkanı olmak ve aile kurmak arasında gelişen karmaşık ilişkilerinin Türkiye savunuculuğu rolüyle öne çıktığı *In the Club* Strasbourg'da bir otel odasında geçmektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girme çabaları, milletvekillerinin yolsuz işleri, uluslararası ilişkilerdeki çatışmalı konular ve Philip Wardrobe'un özel yaşamındaki karmaşıklık, insan hakları ihlallerine dönük söylemler ve mektup bombaları mizah öğeleriyle birlikte oyun boyunca izleyicilere sunulmaktadır. Richard Bean'ın Avrupa Birliği politikalarına dönük eleştirel tavır aldığı gözlemlenen *In the Club* adlı oyun üç sahneden oluşmakta ve toplamda iki güne yayılmaktadır. Oyun boyunca Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri ile Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylık süreci hep gündemdedir.

In the Club'ın ilk perdesi Philip'in Avrupa Parlamentosu başkanı olmak yolunda sergilediği siyasi cambazlıklarla doludur. Bu amacına ulaşabilmek için önce evlenmesi gereken Philip'in aşk hayatı Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi oyalamasıyla bir koşutluk kurularak işlenmektedir. Oyunun bu perdesinde Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye olabilmek için lobi faaliyetleri yürütmekte ve Philip'i bu anlamda maddi yönden teşvik edici uygulamalara girmektedir. Türkiye tarafında lobi faaliyetlerini yürüten kişi, Büyükelçi Mehmet Aziz'dir. Mehmet Aziz bir elektronik posta yoluyla Philip'le görüşmek istediğini bildirir ve ikili otelde buluşurlar. Görüşmede Philip'in stajyeri Alexandria Togushev (Sasha) de vardır. Bu görüşmeden önce Büyükelçi Mehmet Aziz'in, Başbakan Erdoğan'ın Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesiyle ilgili söylenenler için Philip'e kızgın olduğunu iletmesi görüşme talebinin içeriğine dönük bir açıklama niteliğindedir. Bu madde, Avrupa Birliği'ne katılım müzakerelerinin başlamasının ardından Türkiye'nin karşısına bir sorun olarak çıkarılmış ve değiştirilmesi istenmiştir. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da bu duruma tepki göstermiş ve "müzakere sürecinde oyunun kuralları bellidir. Oyun başlamıştır. Oyun esnasında yeni kurallar icat edilemez. Zaman zaman biz penaltının kurallarının oyun içinde değiştiğini görüyoruz. Bu tabii bizim çok garibimize gidiyor. Olmaz böyle bir şey" (akt: Şimşek, 2007) sözleriyle Türkiye karşıtlarının tavırlarını eleştirmiştir. Richard Bean'ın, oyunu yazdığı dönemin sıcak bir tartışmasını ilk perdenin hemen başına konumlandırması ayrıca ilginçtir. Oyun yazıldıktan sonra, 2008'de, bu maddeyle ilgili gerekli değişikliklerin yapıldığını da vurgulamak gerekmektedir. Avrupa Birliği Müşaviri Alain Servantie, Avrupa Parlamentosu'nun 1 Nisan 2004'te Strasbourg'daki toplantısında Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne kabulünün görüşüldüğünden, katılımcı üyelerin çoğunun Türkiye'nin demokratikleşme adımlarının yetersizliğine vurgu yaptığından, bir kısım üyenin de kültürel farklılık nedeniyle Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımını istemediklerinden söz etmektedir. Servantie'ye göre Avrupa Parlamentosu'nu oluşturan siyasal grupların Türkiye yaklaşımları birbirinden oldukça farklıdır. Sosyalistler, Kopenhag kriterlerinin eksiksiz uygulanması, insan haklarının istenen düzeye çıkarılması, kadınların toplumsal konumunun iyileştirilmesi, ordunun rolünün azaltılması ve Ermeni soykırımının tanınması gibi koşullara uyarsa Türkiye'nin üyeliğini benimseyeceklerini söylemişlerdir. Liberaller, laikliğin ve Kemalizmin yeterli olduğu düşüncesiyle ön koşulsuz Türkiye'nin üyeliğini desteklemektedir. Hollanda, Fransa, Almanya ve Avusturya'nın başını çektiği grup ise Türkiye'nin coğrafi, tarihsel ve kültürel açılarından Avrupalı olmadığını öne sürerek üyeliğe karşı çıkmaktadır (2016, s. 27-28). İşte Avrupa Parlamentosu'ndaki bu bölünme ve Türkiye'nin üyeliği konusundaki ciddi düşünsel çatlaklar, Richard Bean'ın oyununda yer bulmaktadır. *In the Club*'da Büyükelçi Mehmet Aziz'in otele gelişinden önce Philip ile Sasha arasında geçen konuşmalar Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye dönük yerleşik bakışını ve kaygısını yansıtmaktadır:

Sasha Eğer Türkiye AB'ye girerse, Avrupalıların dörtte biri Müslüman olacak.

Philip Dörtte bir mi? Lanet olsun! Neredeyse bir çeyrek bu!

Sasha Siz sosyalistlerin neden EPP'deki bölünmeyi Türkiye meselesinde kullanmadığınızı bilemiyorum. (Bean, 2007, s. 25)

Hristiyan Demokratlar olarak da bilinen Avrupa Halk Partisi (EPP) parlamentodaki en büyük grup konumundadır ve kendi aralarında düşünsel çatlaklar bulunmaktadır. Sosyalist parti ise parlamentoda ikinci büyük grubu oluşturmaktadır. Sasha'nın sözünü ettiği bölünme Türkiye karşıtlığıyla bilinen EPP içindedir ve bunun kullanılması ona göre sosyalist bir Avrupa'nın kurulmasında büyük rol oynayacaktır. Sasha'ya göre, Demokratlardaki bölünme EDD/EPP olarak daha baştan isim ayrılığıyla başlamıştır. Avrupa Halk Partisi tabanı genellikle Hristiyan Demokratlardan oluşmaktadır ve bu grup radikal İslam'ın Truva atı olarak gördüğü için Türkiye'nin üyeliğine büyük bir endişeyle karşı çıkmaktadır. Ancak parti içindeki Avrupalı Demokratlar sadece serbest piyasa ekonomisiyle ilgilendiklerinden, ucuz işgücü sağlayacağı için Türkiye'ye sıcak bakmaktadır. Bu nedenle Sasha, Türkiye üzerinden parti içindeki düşünsel çatlakları bölünmelere dönüştürerek sosyalist bir Avrupa'nın temellerinin atılabileceğine inanmaktadır. (Bean, 2007, s. 26).

Avrupa'nın kültürel çeşitliliğine gönderme yaparcasına oyun metnine yer yer Fransızca, Almanca, Rusça ve Lehçe gibi dilleri de katan Richard Bean, diğer İngiliz oyun yazarlarının tersine, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyesi olmasının Avrupa kültürüne katacağı zenginliği ve çeşitliliği de vurgulamaktan çekinmez. Bir sosyalist olan Frau ile Philip arasında geçen konuşmalar, yazarın bu çabasını ortaya koymaktadır. Frau ve sosyalistler için Türkiye konusu çözülmesi gereken önemli bir sorundur. İrkçi olmayan ve İslam'ı özümseyen sosyalistler açısından Türklerin Avrupa Birliği üyeliğinin desteklenmesi gerekmektedir. İslamofobiyi dışlayan Frau, bir zamanlar Hollanda'da yaşayan bir Müslümanın, oturduğu yerin bitişiğindeki kadınların çıplak gösterilerinden rahatsızlık duymadığı özgür bir ortam olduğundan söz ederek Hollanda'nın bugünkü İslam karşıtlığını eleştirir (Bean 2007: 33). Frau'nun Türkiye ve İslam üzerine yaptığı betimlemeler, Avrupa Birliği'nin diğer üyelerini Türkiye konusunda ikna etme yönünde Philip'i de isteklendirir niteliktedir:

Frau Önümüzdeki on yıl içinde Türkiye'nin nüfusu yüz on beş milyon olacak; bu da onları Avrupa Birliği'nin en güçlü ulusu yapacak. [...] Yine de Avrupa'nın İslamlaşması pek çok kazanç getirecektir.

Philip Getirecek mi?

Frau Evet. Bir rapor yazmanızı istiyorum- (Bean, 2007, s. 35)

Oyunda Philip Türkiye'yi desteklemekte, Frau da onun Avrupa Parlamentosu Başkanı olması için çalışmaktadır. Ancak Philip'in evlenmesi başkanlık için ön koşullardan biridir. Oyundaki mizah öğeleri de bu noktada ortaya çıkmakta ve Philip'in aşk hayatı üzerinden Avrupa Birliği siyasetiyle iç içe verilmektedir. Philip'in kiminle evleneceği sorunu, sevgilisi Nicola, stajyeri Sasha ve evli olan Beatrice arasında süregiden karmaşık bir süreç olarak sunulur. Oyunun açılışında, "Nicola sevgilim, son kez söylüyorum bir ilişkim yok" (Bean, 2007, s. 23) diyerek başka kadınlarla ilgilenmediğini belirten Philip'in yanında, yatak odaları arasında mekik dokuyan Sasha'nın kısa bir sabahlık giyerek neredeyse "yarı çıplak" (Bean, 2007, s. 23) biçimde onunla çalışması daha oyunun başında izleyicilere hem kişisel hem de uluslararası ilişkilerde sergilenen içtenlikten yoksunluğun ve entrikanın bir göstergesi olarak sunulur. Onu aldatmadığı konusunda, Philip'in sevgilisi Nicola'yı ikna etme çabaları Bean tarafından siyasi mizah örneği olarak sahneye yansıtılır:

HAYIR! Avrupa Parlamentosunun diğer her üyesinin, deyiş yerindeyse, bir 'Strasbourg karısı' var ve bazılarının üstünde ya da altında bir 'Brüksel karısı' var, ama benim yok, sen varsın, bir 'Kettering karısı' ... Nicola! (Bean, 2007, s. 23)

Philip için siyaset bir tür "kazan kazan durumudur" (Bean, 2007, s. 24). Karşı cinsle olan ilişkisinde de aynı mantıkla hareket ettiği gözlenen Philip çıkarıcı tavrını Beatrice'e karşı da sürdürür. Ona, "elbette seni çok seviyorum, sen etraftayken kalbim ağrıyor" (Bean, 2007, s. 103) diyen Philip'in tavrı gerçekte Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki uzun soluklu birlikteliğe göndermelerle dolu bir imge olarak sunulmaktadır.

Beatrice ile Mehmet Aziz'in birlikte olduklarını Philip'ten öğrenen izleyiciler, aldatmalarla dolu bir öykünün içinde bulurlar kendilerini. Beatrice'in, evli olmasına karşın, Mehmet Aziz'le birlikte geceyi aynı otelde geçirdikten sonra onun tarafından terkedildiğini Philip'e aktarması, ardından da Philip'le geceyi birlikte geçirmesi Avrupa Birliği'nin siyasi tutarsızlıklarla dolu kararlarına Richard Bean tarafından yapılan bir gönderme olarak yorumlanabilir. Philip'in samimiyetsiz aşk ilişkileriyle Türkiye ve Avrupa Birliği arasında koşutluk kuran yazar, Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi aldattığını, Türkiye ile görüşmeler sürerken sorunlu bir alan olan Kıbrıs konusunda Türkiye'nin aleyhine taraf olduğunu anımsatır gibidir. Bu bağlamda, Türkiye'ye üyelik için dayatılan ek kriterler, Türkiye'nin üyelik sürecinin uzunca bir zaman askıda bırakılması, Güney Kıbrıs'ın, Kıbrıs ismiyle ve adanın tamamı adına kulübe tam üye olarak alınması ve Türkiye'den çok sonra başvurmalarına karşın birçok ülkenin tam üye statüsü kazanması en az Philip'in aşk ilişkileri kadar çelişkilerle dolu birer kara mizah örneğidir.

Oyun ilerledikçe Kadın Komitesi Başkanı Beatrice Renard'ın Türkiye'nin üyelik sürecine karşıtlığı gündeme gelir ve bu durum Philip'in aşması gereken yeni bir sorun olarak öne çıkar. Beatrice, Türkiye'de liberal demokrasinin gereği olarak kadın haklarının bulunmadığı kanısındadır. Ancak Philip, "Türkiye, Doğu ve Batı'nın sansasyonel, parlak ve eklettik karışımından mutluluk duyan laik bir demokrasidir" (Bean, 2007, s. 46) sözleriyle bu görüşün tersini savunmaktadır. Oyunun bir diğer karakteri Yorkshireli Eddie ise Türkiye'nin yol yakinken Avrupa Birliği üyeliği isteğinden vazgeçmesinin kendi çıkarına olacağını söyler; ancak Büyükelçi Mehmet Aziz, Avrupa Birliği'yle ilgili "nüfusumuzun yüzde yetmiş beşi katılmamızı istiyor, korkunç savaş yaşamış bir kıtadan gelen barış ve uyum arzusunun hoş bir gerçekleşmesidir bu birlik. Ticaret yoluyla dostluklar kuruyoruz- siz arkadaşlarımızla savaşır mısınız?" (Bean, 2007, s. 50) diyerek Türkiye-Avrupa ilişkisini dostluk zeminine taşır. Ancak Eddie "Çanakkale'yi unutamadım" (Bean, 2007, s. 50) sözleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'na gönderme yaparak konuyu günümüze getirir ve tarihsel önemi hiç azalmayan Kıbrıs konusunu yeniden gündeme taşır. William Shakespeare'in *Othello* adlı oyunuyla Elizabeth dönemi İngiliz tiyatrosunda ve Howard Barker'ın *Scenes from an Execution* adlı oyunuyla çağdaş tiyatrodaki yer bulan Kıbrıs, bu kez Avrupa Birliği üyesi olarak bir kez daha gündemdedir:

Mehmet Genç bir ulusuz. Geleceğe bakıyoruz.

Eddie Yani üyelerinden birinin cesaretinden nefret ettiğiniz özel bir kulübe üye olmaya çalışıyorsunuz.

Mehmet Kıbrıs yoktur.

Eddie O zaman var olmayan bir ulusla nasıl ticaret yapacaksınız?

Mehmet Sizin gibi insanların, sizlerin Türklerin üyeliğine 'itirazları' bu mu, ha! Bunlar ırkçılığınızı gizlemek için bir sis perdesidir. (Bean, 2007, s. 50)

Avrupa ile Asya'yı birleştiren bir konumdayken, Türkiye yerine Akdeniz'in kuzeydoğusunda yer alan ve Avrupa'yla Türkiye'den daha yakın bir fiziksel bağlantısı bulunmayan Kıbrıs'ın Avrupa Birliği'ne alınması oyunda temel bir sorun olarak sunulmaktadır. Bu bağlamda oyunun başlarında ifade edilen, Türkiye'nin üyeliğinin Avrupa Birliği içindeki Müslüman nüfusu büyük oranda artıracığına dönük kaygılı bakış, birliğin Hristiyan bir kulüp olabileceğine dönük çekinceleri de akla getirmektedir. Siyasal sorunları yergi ve mizah yoluyla dile getirmeye çalışan Richard Bean tiyatrosunda Türkler, 2002 yılında sahnelenen *The Mentalists* oyununda da yer almaktadır. Türklerle Yunanlılar arasındaki tarihsel ilişkiye odaklanan konuşmaların yer aldığı bu oyunda Morrie adlı karakter Yunanlıları sevmediğinden ama onların Romalılar kadar da kötü olmadıklarından, Romalılarla çağlar boyunca birlikte yaşadıklarından ancak onların eşcinsel olduklarını öğrendiklerinde bundan vazgeçtiklerinden, Romalı olabileceğinden ama isminde biraz da Türklük olduğundan söz eder (Bean, 2002, s. 43). Bu oyunun devamında Morrie ile Ted arasında geçen konuşmalar Kıbrıs'ın Türkiye ve Avrupa açısından stratejik önemini bir kez daha gösterir niteliktedir:

Morrie Türklerin Kıbrıslılara ne dediğini biliyor musun?

Ted Hayır.

Morrie İngiliz piçleri. Yunanlılar Türkleri, Türkler de Yunanlıları sevmez. Kıbrıs'ı Rumlara verdiğimiz için Türkler bizi sevmiyor. Kıbrıs'ı Türklere verebilirdik, ama onlara daha önce Türkiye'yi vermiştik, bu yüzden Kıbrıs'ı Rumlara verdik, sırf gülmek için, Türkleri gaza getirmek için ve bu nedenle hepsi birbirinden nefret ediyor. (Bean, 2002, s. 67)

Büyükelçi Mehmet Aziz, *In the Club*'ın ilk perdesindeki görüşmenin devamında Başbakan Erdoğan'ın gittikçe artan Türkiye karşıtı söylemlerden duyduğu rahatsızlığı Philip'e aktarır. Kopenhag kriterlerinin karşılandığını ancak Avrupa Parlamentosu'nda İslam karşıtı söylemlerin kesilmediğini ve "Türklerin liberal, hoşgörülü bir Avrupa'yı anlamayan Asyalı Doğulular" (Bean, 2007, s. 51) olduğu şeklinde dile getirilen görüşlerin kabul edilmesinin olası olmadığını ifade eder. Bu konuda gereken adımların atılmasını ve Türkiye karşıtlığının ortadan kaldırılmasına dönük lobi faaliyetlerinin Philip tarafından ivedilikle yürütülmesini ister.

Otel odasında Philip'in sıradaki konuğu Kadınlar Komitesi Başkanı Beatrice Renard olur. Beatrice evli olmasına karşın Philip ile ilişki yaşamak istemektedir ve Philip de bunu fırsata çevirip Türkiye'nin üyeliğini desteklemesi konusunda kullanmaya çalışmaktadır. Bu sırada yaşananları yan odadan duyan Büyükelçi Mehmet Aziz "Türk halkının yararı için kendini tehlikeye attığını fark etmemiştim" (Bean, 2007, s. 60) diyerek ona saygılarını iletir. Oyunun bütününe bakıldığında, Philip'in otel odasındaki ziyaretçi trafiğinin, aşk ilişkileri de işin içine girince iyice karıştığı görülmektedir. Büyükelçi Mehmet Aziz ve Beatrice Renard gibi birbirleriyle karşılaşmaması gereken kişilerin aynı anda otele gelmesi ve Philip'in bu kişileri ayrı odalara alıp siyasi cambazlığının ortaya çıkmasını engelleme girişimleri sahnede izleyicilere mizah öğeleri olarak sunulurken, Avrupa Birliği'ne girip çıkan üyeleri de anımsatır gibidir. Türkiye'nin 1959'da Avrupa Ekonomik Topluluğu'na ortaklık için 1987'de ise Avrupa Birliği'ne tam üyelik başvurusunda bulunduğu, Türkiye'nin üyelik süreci devam ederken günümüzde Avrupa Birliği'ni oluşturan ülkelerin yarısından çoğunun Türkiye'den önce kulübe üye olduğu, 1973'te üye olan İngiltere'nin de 2020 sonunda Brexit ile Avrupa Birliği'nden ayrıldığı göz önüne alındığında Richard Bean'ın sunmak istediği manzara netlik kazanmaktadır.

In the Club'ın ikinci perdesi bir gün sonra yine aynı otel odasında Philip'in siyasi manevralarıyla başlar. Philip, Avrupa Parlamentosu Başkanı olmak yolundaki çabasını

sürdürmektedir. Sağlayacağı maddi kazanç yanında Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olarak katacağı çok şey olduğuna da içtenlikle inanmaktadır. "Avrupa tarafından kabul edilen modern, laik bir Türkiye, terörü bastırmaya yardımcı olacaktır" (Bean, 2007, s. 63) düşüncesini savunan Philip, Türkiye'nin üyeliğinin kabulü amacıyla parlamenterlere bomba etkisi yaratacak bir mektup yollar. Philip, bu mektup İslam karşıtlarına, Müslüman olmayan ama İslam'ı özümseyenlere, İslamcılara, Avusturyalı ırkçı Hristiyan Demokrat deliler kulübüne gelsin diyerek hem Türkiye'nin üyeliği ve başkanlık hem de evlenebilmek için yoğun uğraş verir (Bean, 2007, s. 65). Philip'in mektubunun işe yaradığı oyunun üçüncü perdesinde ortaya çıkar. Bu perdede Türkiye konusu yine ön plandadır. İnsan Hakları Genel Sekreteri Nicola Daws, Büyükelçi Mehmet Aziz'le görüşmek istediğini Philip'e bildirir. Konu yine madde 301'dir. Philip, "[b]öcek. Bu intikamdır. Türklerle olan anlaşmayı bozmaya çalışıyor" (Bean, 2007, s. 95) diyerek Nicola'nın görüşme talebinden duyduğu rahatsızlığı dile getirir. Bu arada sahne alan Frau, Philip'in motivasyonunu artırıcı ve Türkiye'nin üyeliğini destekleyici haberler getirir:

Evet efendim! Hristiyan Demokratlar ikiye bölündü. Sol kanatları, çanta bombası nedeniyle anında sağ kanatları suçluyor. Biz sosyalistler yakında Parlamento'yu yöneteceğiz ve Türkiye'yi Avrupa'ya kabul edebilecek konumda olacağız. Laik, demokratik, Müslüman bir ulus teröristlerin köktencilikine karşı bir tampon görevi görecektir. (Bean, 2007, s. 101)

Türkiye'nin üyeliğini onaylamak yanında başkan olabilmek için Philip'in "yolsuzlukla mücadele, aşırılıkla savaşım, aile değerleri" (Bean, 2007, s. 103) gibi konularda ayrıca özenli davranması gerekmektedir. Oyunun son perdesinde Büyükelçi Mehmet Aziz ve Nicola arasında yapılan görüşmede Türkiye karşıtı basmakalıp Avrupa söylemleri yeniden gündeme gelir. Nicola, "Türkiye'yi uygar bir toplum yapabilmek için bu uyum yasalarını aceleye getirdiniz, ama bunlar birer örtü, diğer bir deyişle, kadınlara, siyasi tutsaklara, yazarlara yönelik insan hakları ihlalleri-" (Bean, 2007, s. 106) örneklemeleriyle Türkiye'nin üyeliğine karşı çıkar. Türkiye'yi dünyaya modern ve laik bir demokrasi örneği olarak sunan Mehmet Aziz'in karşısına 301. madde üzerinden Hrant Dink ve Orhan Pamuk göndermeleriyle sorun çıkarmaya çalışan Nicola, "Türkiye AB'ye sadece hibeler için katılmak istiyor" (Bean, 2007, s. 107) diyerek karşıtlığını başka bir boyuta taşır. Büyükelçi Mehmet Aziz ise "Hrant Dink'i biz öldürmedik, bir çocuktuk, bir salak" (Bean, 2007, s. 106) sözleriyle Türkiye'yi savunur. Orhan Pamuk için de onun "kitaplarını okuyan herkes Türkiye'nin Talibancı cellatlarla kaynadığını ve sürekli kar yağdığını düşünür" (Bean, 2007, s. 107) şeklinde bir yanıt vererek hem yazarın *Kar* (2002) romanına gönderme yapar hem de Pamuk'un romanlarının genel bir Türkiye profili çizmekten oldukça uzak olduğunu vurgulamaya çalışır. Türkiye'de işkence olmadığını belirten Büyükelçi Mehmet Aziz, "Türkiye mükemmeldir! Türklerin bir arada yaşadığı her yer cennettir!" (Bean, 2007, s. 108) sözleriyle ülkesini savunur. Bütün bu tartışmaların ardından oyunun sonlarına doğru yeniden sahne alan Frau, "[a]ldım. Başkanlığı! Evli olmak şartıyla" (Bean, 2007, s. 117) sözleriyle Philip'e başkan olduğu bilgisini verir. Oyun, Philip'in Nicola ile evlilik çabalarıyla ve Türkiye'nin üyelik sürecinin ne olacağına dönük belirsizlikle sonlanır.

Sonuç

İngiliz tiyatrosunun gelişimine yön veren büyük yazarların eserlerinde Türklerle ilgili olumlu imajlar görmek neredeyse olanaksızdır. Tarihsel süreçte Türklere dönük genellemelerin ırkçılık boyutuna vardığı ve bu durumun çağdaş İngiliz tiyatrosunda da varlığını sürdürdüğü bir gerçektir. Ancak yeni yüzyıla girildiğinde Richard Bean, *In the Club* oyunu ile Türkiye'nin yeni imajını ortaya koyar nitelikte bir eser üretir. Yazar, Avrupa Birliği üyelik müzakereleri gibi oldukça güncel bir konuyu ele alarak Türklerin hem tarihsel, siyasal ve kültürel hem de

hümanist yönlerini yapıcı bir bakış açısıyla İngiliz sahnelerine taşır. Bean, üyelik sürecinde Türkiye'ye karşı çıkan tarafların yerleşik düşüncelerini, Türk tarafından temsilciler aracılığıyla ve Türklerin üyeliğini destekleyen parlamenterler üzerinden çürüterek sahneye aktarır. Bu yöntemiyle Türkiye aleyhine ifade edilen görüşleri tersyüz eden yazar, İngiliz tiyatro eleştirmenlerini çok da memnun edemez. Tiyatro anlayışını, gerçeğin izini sürüp mizah yüklü iyi bir öyküleme yoluyla sahneye aktarmak üzerine kuran Bean'in oyunu, Avrupa Birliği karşıtı söylem içerdiği gerekçesiyle İngiltere'de tiyatro çevrelerince görmezden gelinir. Bu bağlamda *In the Club*, Türklerin kültürleri ve gelenekleriyle, Türkiye'nin coğrafi konumu ve laik yapısıyla örnek bir devlet olarak Avrupa Birliği'ne güç katacağını vurgulayan, Türklerin buldukları yeri güzelleştirmek için çabalayan bir ulus olduğunu anımsatan ve Türkiye'nin teröre karşı Avrupa için bir kalkan olduğunu belirten içeriğiyle Türkiye yanlısı bir oyun olarak dikkat çekmektedir.

Kaynakça

- Aksoy, Y. (2016). *XVIII. Yüzyıl İngiliz Tiyatrosunda Türkler*. Ankara: Kurgan Edebiyat.
- Aydın, K. (1999). *Images of Turkey in Western Literatures*. Ankara: The British Council Turkey.
- Batur, E. (2019). *Kara Mizah Antolojisi*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Bean, R. (2007). *In the Club: A Political Sex Farce for the Stage*. Londra: Oberon Books.
- Bean, R. (2002). *The Mentalists*. Londra: Oberon Books.
- Brown, M. (2011). *Howard Barker Interviews 1980-2010*. Bristol: Intellect.
- Campbell, C. (2007). Introduction. İçinde, *Richard Bean Plays Three: Harvest, In the Club, The English Game, Up on Roof* (s. 7-9). Londra: Oberon Book.
- Dickenson, S. J. (2014). *Autobiography, Memory and the Playwright* (Doktora Tezi, Hull Üniversitesi, Hull). Erişim adresi: [Autobiography, memory and the playwright - Digital Repository \(hull.ac.uk\)](http://Autobiography, memory and the playwright - Digital Repository (hull.ac.uk))
- Eagleton, T. (2019). *Mizah*. Çev. M. Pekdemir. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Escarpit, R. (2016). *Mizah*. Çev. Prof. Dr. M. Yalçın. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kula, O. B. (2012). *Batı Felsefesinde Oryantalizm ve Türk İmgesi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Kumrular, Ö. (2016). *Dünyada Türk İmgesi*. İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Little, R. & Emily M. (2007). *The Royal Court Theatre Inside Out*. Londra: Oberon Books.
- Marlowe, C. (2006). *Bütün Oyunları*. Çev. M. H. Çalışkan. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Middeke, M. (2011). Richard Bean. M. Middeke, R. Schnierer & A. Sierz (Ed.), içinde, *The Methuen Guide to Contemporary British Playwrights* (s.1-21). Londra: Methuen Drama.
- Servantie, A. (2016). Batılıların Gözünde Türk İmajının Geçirdiği Değişimler. Özlem Kumrular (Ed.), içinde, *Dünyada Türk İmgesi* (s. 27-85). İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Sierz, A. (2011). *Rewriting the Nation: British Theatre Today*. Londra: Methuen Drama.
- Şenlen, S. (2007). Rönesans Dönemi İngiliz Tiyatrosunda Türkler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 47(1), 131-139.

- Şimşek, A. (2007, 08 Kasım). Türkiye'de 301'nci Madde tartışması. <https://p.dw.com/p/C5ea>
- Theissl, M. (2012). *The Plays of Richard Bean: Development and Interpretation* (Doktora Tezi, Viyana Üniversitesi, Viyana). Erişim adresi: [u:theses | Detailansicht \(18491\)](https://theses.univie.ac.at) ([univie.ac.at](https://theses.univie.ac.at))
- Ülker Erkan, B. A. (2010). Representation of the 'Others': Image of Muslim Turks on the Restoration Stage. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 27-41.
- Yerebakan, İ. & Göktekin Y. (2003). Suskunluğun Oyun Yazarı Harold Pinter'ın Türkiye Serüvenleri. *Sanat Dergisi*, 3, 47-55.